

Aan:

Minister Hermans
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Minister Van Essen
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

15 september 2026

Brandbrief: Nieuwe Hygiëncode dreigt kleinschalige boerderijzuivel de nek om te draaien

Geachte ministers van Landbouw en Volksgezondheid, geachte mijnheer van Essen en mevrouw Hermans,

Wij schrijven u namens een groep boerderijverzuivelaars met grote zorgen over de nieuwe Hygiëncode Boerderijzuivelbereiding van het Ministerie VWS. Dagelijks werken wij met verse melk en voedingsmiddelen en we voelen een grote verantwoordelijkheid om gezonde producten te maken voor onze klanten. Wij onderschrijven het belang van voedselveiligheid dan ook volledig. Maar juist daarom trekken wij nu aan de bel, want als deze regels niet veranderen, zal een deel van ons de deuren moeten sluiten en verdwijnen bijzondere kazen van de markt.

De nieuwe eisen leiden voor kleinschalige veehouders en ambachtelijke verzuivelaars tot een sterk verhoogde controledruk, extra laboratoriumonderzoek, administratieve lasten en fors hogere kosten. Voor grote zuivelbedrijven zijn zulke kosten wellicht op te vangen. Voor kleine bedrijven zullen zij een gedwongen stop betekenen.

Daarmee verdwijnen niet alleen biologische bedrijven, maar ook vakmanschap, regionale voedselcultuur en unieke producten. Denk aan rauwmelkse geitenkaasjes van bedrijven zoals Doetie's Geiten en de Bonte Weide, die bewust kiezen voor een kleinschalige bedrijfsvoering waarin dierenwelzijn, bodem, natuur, korte ketens en kwaliteit centraal staan. Maar ook extensieve melkveehouders met eigen zuivelverkoop aan huis komen in grote problemen.

Extra druk op deze bedrijven kan toch niet de bedoeling zijn van beleid dat tegelijkertijd inzet op een duurzame landbouwtransitie?

Proportionele, uitvoerbare voedselveiligheid

Wij vragen u kritisch te kijken naar de proportionaliteit en onderbouwing van de nieuwe eisen. Hoeveel veiliger wordt boerderijzuivel door deze extra controles? Staat dat in verhouding tot het verdwijnen van duurzame extensieve veehouders met korte ketens? Is daar gedegen onderzoek naar gedaan? Is er financiële ruimte om kleinschalige boeren te compenseren voor de controlekosten?

In vrijwel ieder ander beleidsterrein accepteert de overheid dat een absoluut nulrisico niet bestaat. Bij PFAS, industriële uitstoot en luchtvaart wordt gewerkt met normen, afwegingen en aanvaardbare blootstelling. Voor pesticiden gelden grenswaarden. Voor bewerkte voedingsmiddelen wordt voor listeria onder voorwaarden een grenswaarde gehanteerd, maar voor boerderijzuivel wordt een nultolerantie verlangd. Tegen die achtergrond is het moeilijk te begrijpen waarom juist bij traditionele, kleinschalige voedselproductie het voorzorgsprincipe zo rigide lijkt te worden toegepast.

Sommige voorgeschreven testen uit de Hygiëncode Boerderijzuivelbereiding kunnen tot verdachte of vals-positieve uitslagen leiden, waarna producenten geconfronteerd worden met aanvullende analyses, geblokkeerde partijen en zeer hoge kosten. Een voorbeeld hiervan zijn de STEC controles, die in eerste instantie goedkoop zijn maar vaak een vals-positieve uitslag geven, vervolgens een dure hertest eisen, die vaak negatief terugkomen. Voor een kleinschalige producent kan één zo'n traject onmiddellijk grote gevolgen hebben.

Onze producten, zoals verse zuivel en rauwmelkse kaas, worden al eeuwen geproduceerd en geconsumeerd en hebben volgens sommigen ook een extra voedingswaarde. Dat neemt niet weg dat ook deze productiewijze risico's kent, die zorgvuldig moeten worden beheerst.

Wij vragen daarom **niet** om een vrijstelling van voedselveiligheid. Wij vragen om risicogestuurde, proportionele en uitvoerbare voedselveiligheid.

Vijf actiepunten

Wij verzoeken u beiden met klem om op korte termijn in gesprek te gaan met boerderijverzuivelaars en hun vertegenwoordigers om de uitwerking van de Hygiëncode opnieuw tegen het licht te houden. Daarbij vragen wij specifiek om:

- een onafhankelijke beoordeling van de proportionaliteit van de test- en controleverplichtingen voor kleinschalige producenten;
- ruimte voor bevestigingsonderzoek voordat ingrijpende maatregelen worden opgelegd op basis van een eerste verdachte uitslag;
- een risicogestuurde benadering die rekening houdt met productsoort, productiewijze, bedrijfsomvang en historische voedselveiligheid resultaten;
- een herbeoordeling van eisen die voor kleine producenten buitensporige kosten veroorzaken zonder aantoonbare evenredige gezondheidswinst;
- en een overgangsperiode of tijdelijke (financiële) verlichting van verplichtingen zolang deze knelpunten niet zijn opgelost.

Ministers, Nederland zegt ruimte te willen geven aan boeren die verduurzamen, zelf waarde toevoegen aan hun producten en een directe verbinding aangaan met consumenten. Dat zijn precies de bedrijven die nu door deze regelgeving in de knel dreigen te komen.

Wij vragen u daarom dringend om in te grijpen voordat onomkeerbare schade ontstaat. Als ambachtelijke verzuivelaars eenmaal stoppen en bijzondere kazen verdwijnen, zijn kennis, vakmanschap en bedrijfsmodellen niet zomaar terug te halen.

Voedselveiligheid kan en moet samengaan met kleinschaligheid en vakmanschap. Wij hopen dat u ervoor zorgt dat de regelgeving dat ook mogelijk blijft maken.

Met vriendelijke groet namens de ondertekenende Caring Farmers, boeren-organisaties en boerderijverzuivelaars,

Sanne Smeets, Directeur Stichting Caring Farmers

- Doetie Trinks, Doetie's Geiten
- Boy Griffioen, Biologische Boerderij De Groene Griffioen
- Mart Jan de Jong, De Bonte Weide
- Jan Wieringa, Boerderij Veld en Beek
- Karst Klein, Landjuweel de Hoeve
- Gerlof Pronk, De Naoberhoeve
- Jara en Gerjo, Boerderij Ruimzicht
- Martsje Dijkstra-de Visser, Buorkje mei de natuer
- Bert van Ruitenbeek, Stichting Demeter
- Philippe Terhegge, Land van Ons

Stichting Caring Farmers
Postbus 237
5280AE Boxtel
020 308 6018
info@caringfarmers.nl

KvK nummer: 78627648
Fiscale nummer (RSIN):
8614.75.835
ANBI-status sinds juli 2020
IBAN: NL94TRIO0320029670

